

Fagområde retningslinjer - Neonatologi

Efteruddannelsesforløb for speciallæger i pædiatri med henblik på opnåelse af særlig kompetence i fagområdet neonatologi, tidligere kaldet ekspertuddannelse.

Dansk Pædiatrisk Selskabs neonatologiudvalg, september 2008

Fagområdeuddannelsen i neonatologi er en overbygning på speciallægeuddannelsen i pædiatri. Uddannelsen kvalificerer til funktion som overlæge på enhver dansk neonatalafdeling, og for afdelinger med hoved- eller regionsfunktion som specialeansvarlig overlæge.

Nedenstående retningslinier er en dansk tilpasning af European Academy of Pediatrics' (EAP's) "Curriculum for Training in Neonatology"

http://www.espr.info/sections/Neonatology_syllabus.asp med tilhørende "Assessment Framework for Specialist Trainees in Neonatal Medicine"

http://www.espr.info/pdf/Assessment_Framework.pdf, og supplerer de generelle retningslinier for fagområdeuddannelserne, som fastlagt af Dansk Pædiatrisk Selskabs uddannelsesudvalg og bestyrelse.

Der er tale om fælleseuropæiske retningslinier, og mindre afvigelser er forventelige og tilladelige, betinget af organisatoriske og faglige traditioner i Danmark samt den enkelte uddannelsessøgendes faglige profil.

Som anbefalet af UEMS er uddannelsen treårig.

Dansk Pædiatrisk Selskab udsteder kun bevis for fagområdeuddannelse, der er gennemført efter herværende retningslinier.

Overordnet struktur

Uddannelsen består af et treårigt ansættelsesforløb, som tidligst kan påbegyndes når ansøgeren er speciallæge i pædiatri.

For ethvert uddannelsesforløb skal der eksistere et uddannelsesprogram, og der skal være udpeget en mentor. Nye programmer godkendes af uddannelsesudvalget, efter indhentet udtalelse fra neonatologiudvalget vedrørende det faglige indhold.

Forløb kan godkendes ved 3 års ansættelse på højt specialiseret afdeling, for tiden Rigshospitalet, Odense Universitetshospital Århus Universitetshospital, Skejby og Ålborg Universitetssygehus. Kompetencer, der som følge af opgavefordeling afdelingerne imellem ikke kan opnås på pågældende afdeling, må indhentes ved fokuseret ophold, kursus eller lignende. Dette skal fremgå af uddannelsesprogrammet. Mindst et halvt års ansættelse, med dagtidsfunktion udelukkende indenfor neonatologi, ved afdeling med hoved- eller regionsfunktion anbefales kraftigt. Det kan dog fraviges, dersom den uddannelsessøgende har tilsvarende erfaring fra 1. reservelægeansættelsen eller senere ansættelser.

Endvidere kan forløb med op til 2 år på afdeling svarende til regionsafdeling, for tiden Hvidovre Hospital og Ålborg Sygehus Nord, og 1 år på højt specialiseret afdeling, efter konkret vurdering godkendes. Det samme kan 1 år på afdeling med hovedfunktion (alle øvrige danske neonatalafdelinger) og 2 år på højt specialiseret afdeling.

Uanset kombinationen af ansættelser skal hele uddannelsesprogrammet gennemgås. Ophold ved eller ansættelse på udenlandsk neonatalafdeling anbefales.

Det skal fremgå af uddannelsesprogrammet, hvilke kompetencer der opnås under hvilke ansættelser.

Uddannelsesprogram

Der udarbejdes stillingsbeskrivelse for den eller de aktuelle ansættelser. Skabelon herfor findes i DPS' generelle retningslinier. Stillingsbeskrivelse(r), mentors og eventuelle vejlederes navne samt beskrivelse af væsentlige supplerende aktiviteter (f.x. fokuserede ophold, studierejser ell.lign.) udgør uddannelsesprogrammet.

Aktører og opgavefordeling

DPS bestyrelse

Udarbejder/godkender overordnede retningslinier.

DPS uddannelsesudvalg

Udarbejder overordnede regler i samarbejde med bestyrelsen. Godkendelse af enkeltforløb, ansvar for den pædagogiske del.

DPS neonatologiudvalg

Ansvarlig for retningslinier vedr. fagligt indhold, i praksis anvendes EAP's retningslinier og dokumentationsmateriale. Indstiller godkendelse af nye uddannelsesprogrammer. Overvåger international udvikling. Udpeger regionsmentor.

Mentor

Kombinerer den funktion, der er tillagt "Programme Director" og mentor i UEMS retningslinier.

Ansvar for programmet i uddannelsesregionen, og er overordnet vejleder for de igangværende forløb i denne. Afholder mindst en årlig evalueringssamtale hvor "Assessment Framework" udfyldes. Udpeger eventuelle lokale vejledere. Skal være fastansat speciallæge på højt specialiseret afdeling og deltage i relevant efteruddannelse. Der skal være 3 mentorer i Danmark, på henholdsvis Rigshospitalet, Odense Universitetshospital og Århus Universitetshospital, Skejby.

Lokal vejleder

Under ansættelse på anden afdeling end den, hvor mentor er ansat, skal den uddannelsessøgende have en lokal vejleder, som samarbejder med denne om vejledning og godkendelse.

Uddannelsessøgende

Fuldt ansvar for uddannelsens indhold, med støtte af mentor og dokumentationsmateriale. Har initiativpligt ved problemer med at gennemføre alle uddannelseselementer. Fører dokumentation over opnåede kompetencer.

Dokumentation

Dokumentationskravene er snævert koblede til EAP's krav ("curriculum"), da det er forudsætningen for at Dansk Pædiatrisk Selskab kan attestere at uddannelse er gennemført efter EAP's uddannelsesprogram. Der er enkelte tilføjelser, de er markeret som valgfri.

Der er yderst beskedne formkrav til dokumentationen. EAP's logbog med tilhørende anbefalinger anvendes, men udfyldes som det giver mening i den aktuelle situation. Ellers beskrives i fri tekst uden brug af skemaer.

Dokumentationen omfatter:

1. Liste over ansættelser, mentors og eventuelle vejlederes navn

2. Logbog
EAP's logbog anvendes uoversat og utilpasset. Der vil være afvigelser. Nogle er indlysende, andre må vælges afhængig af den uddannelsessøgende faglige profil. Afvigelser skal noteres, men selvom der naturligvis skal kunne argumenteres herfor, skal argumentationen ikke nødvendigvis angives. Der føres liste over primær stabilisering/genoplivning af mindst 25 børn under 1500 gram (heraf mindst 10 under 1000 gram). CPR-nummer eller navn må ikke fremgå, kun dato og fødselsvægt.
3. Beskrivelse af væsentlige uddannelsesaktiviteter udenfor logbogen.
4. Teoretisk uddannelse
For hver af de 9 områder i curriculum beskrives kort hvordan viden er opnået (læste bøger/kapitler, kursusdeltagelse, fokuseret ophold ...). Det drejer sig om:
 - Epidemiologi
 - Føtal patofysiologi
 - Den postnatale adaptations patofysiologi
 - Præmaturitetens patofysiologi
 - Perinatale tilstandes patofysiologi
 - Neonatal farmakologi
 - Neonatal behandling og omsorg
 - Follow-up af risikobørn
 - Ethiske problemstillinger
5. Reflektion
For hver af de 13 nøglekompetencer (undtagen administration/ledelse) udarbejdes en "reflective case note": Et afgrænset problem for en konkret patient beskrives (maximalt 2 A4 sider) og diskuteres med nødvendige referencer, og diskuteres herefter med mentor/vejleder. Dokumentationen består i eksistensen af noterne, ikke indholdet. Der gøres opmærksom på, at det drejer sig om én pr. kvartal, og at det synes at være et betydeligt uddannelsesmæssigt potentiale.
6. Akademiske mødedage
Curriculum anbefaler 3 lokale/nationale/internationale møder pr. år. Dette er næppe realistisk i et lille land. Kravet omsættes derfor til i alt 15 akademiske mødedage under forløbet, svarende til en kongres pr. år + enkelte mindre møder (herunder landssymposium, børnelægedage m.v.). Disse anføres.
7. Øvrige uddannelsesdage
Yderligere 15 dage forudsættes anvendt til uddannelsesaktivitet. Der kan være tale om yderligere akademiske mødedage, simulation, fokuseret ophold ell.lign.
8. Liste over kurser
9. Publikationer og foredrag, under udarbejdelse eller færdiggjort under forløbet
10. Liste over afholdt undervisning (valgfri)
11. Liste over opnået administrativ/ledelsesmæssig erfaring (valgfri)
12. Tre audits. Der er tale om et overvejende engelsk fænomen, typisk hvor en yngre læge undersøger afdelingens kliniske praksis indenfor et afgrænset område, og sammenholder det med foreliggende instrukser, vejledninger eller videnskabelige evidens. Kan erstattes af andet kvalitetsudviklingsarbejde, indførelse af ny behandlingsmetode/teknologi eller tilsvarende projekter. Et større projekt kan erstatte de tre mindre.

Uddannelsens afslutning

Der afholdes afsluttende samtale med mentor. Kopi af den fuldt attesterede logbog og øvrig dokumentation indsendes til uddannelsesudvalget. Ved tvivl rådfører dette sig med neonatologiudvalget. Der udstedes diplom for gennemført uddannelse, underskrevet af mentor og Dansk Pædiatrisk Selskabs formand.